

l'ocupació del país. Amusic, capdill de la tribu dels Ausetans, fidel a la seva amistat pactada amb els cartaginesos, s'oposà als romans i lluita braument contra ells. Era això vers els anys 217 al 216 abans de Crist. Vençuts davant la superioritat de l'enemic els vells Ausetans es romanitzaren i foren en endavant tributaris i més tard ciutadans romans. Formaven part del territori ausetà: *Avsa* (Vic), *Aquæ Calidæ* (Caldes de Malavella), *Baecula* (Besalú o Banyoles?) i *Gerunda* (Girona).

— Amusic és el primer i únic Ausetà que les cròniques romanes ens recorden, per això a través d'ell, —magistralment plasmat en ferro per l'artista *Emili Colom*, afincat a Bellaterra—, volem retre un homenatge a tots els ausetans.

Diu d'ell Titus Livi que el general romà Escipió després de castigar als *Ilergetes* (lleidetans) a *Atanagria* (Sanahuja?) «es dirigí contra els Ausetans, situats vers l'Ebre, amics dels cartaginesos; assetjà la seva ciutat i posà un parany nocturn als Lacetans que anaven a portar auxili als seus veïns els Ausetans, derrotant-los davant de la ciutat d'aquests, quan ja estaven a punt d'entrar-hi, matant-ne dotze mil i fent fugir sense armes i a la desbandada la resta. Els Ausetans assetjats no tenien altra ajuda que l'hivern que molestava durament alsqui encerclaven la ciutat. Trenta dies durà l'assedi, i en ells hi hagué quasi sempre quatre peus d'altitud de neu, que cobrí les catapultes i altres enginyers militars dels romans, protegint-los del foc que a vegades contra ells llençaven els assetjats. Per fi Amusic fugí, refugiant-se amb Asdrúbal, i la ciutat es va rendir i hagué de pagar vint talents d'argent al vencedor. Aleshores els romans anaren a Tarragona per acabar-hi de passar l'hivern.» (*Història ab urbe condit. Lib. XXI. Cap. 61*)

El Casol o Castellet, de Folgueroles, una altra de les fortaleses ausetanes.

